

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér. —

A községi választói névjegyzékek.

Figyelmeztettük már városunk magyarajku választópolgárait, hogy a városi képviselőválasztói névjegyzéket éber figyelemmel kísérik, mert igen sok magyarajku választó neve kimaradt a jegyzékből. A jegyzéket összeállító bizottságnak ez az eljárása a magyarság körében nagy felháborodást keltett, amelynek a *Fiumei Szemle* is kifejezést ad tegnap megjelent számában egy hosszabb cikkben. Nem ajánlhatjuk eléggé magyarajku polgártársainknak, hogy választói joguk elikkasztásának kísérletével szemben ne maradjanak tétlenül és november 28-áig feltétlenül reklamálják meg *törvényadta* szavazati jogukat.

Az említett cikk talpraesett lejtegetései a következők:

E hó 14-én falragaszok után értesítette a városi tanács a magyar kikötőváros lakosságát, hogy a jövő évi községi választók névjegyzéke immár elkészülvén — és a hirdetmény mellé állításának bizonyításául ki is akasztatván, ezennel kitanítja a laikus közönséget, miként biztosíthatja magának választói jogának gyakorolhatóságát.

Bocsánatot kérünk; tollhiba esett. «Laikus közönséget» irtunk. Pedig hát van-e még e

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

A házasságközvetítőnél.

Irtá: *Victorien Carien.*

Kabinet díofabutorokkal, megfakult zöldszinü damasztfüggönyökkel, olajnyomatu képekkel. Rengeteg íróasztal mögött, — amelyen halomszámra hever a sok levél és hirlap, — frissen beretvált ur arany szemüveggel, fehér nyakkendővel és szalonkabátban ül kényelmes karosszékében.

Mosolygó, meglegedett arc; jól táplált termet. Egykori falusi jegyző, hallgatásra itelt ügyvéd, vagy néhai bírósági végrehajtó, amint jobban tetszik; minden volt már, amiről senkinek sejtelve sincs. Olyan ur, akinek a multja színes tarkaságát ügyes diszkrétció burkolja titokba.

Minden esetben azonban bizalmi ember, ügynök.

Mindennel foglalkozik. Bonyolult örökségi perekkel, kétes követelések behajtásával, birtokok vételével és eladásával. Szükség esetén löverseny-típekkel is szolgál. Atyailag gyöngéd az ügyfeleivel, akiket a családjának tekint . . . akik őt táplálják.

Az a kliens, aki ebben a perczen nála van, csinos és korrekt eleganciával öltözött fiatal ember. A kezében lovaglopálca, amelyet időnkint beszéd közben hanyag előkelőséggel csapkod a lábszarához.

— Mondjuk tehát 28 éves, — szólt az ügynök, a könyvébe jegyezgetve, — egészen

kérdésben laikus e város falai között? Nem évtizedes kényszerű gyakorlatból tanulta-e meg a magyar kikötővárosnak különösen magyarajku lakossága a választói jogok érvényesítésére vonatkozó törvényeket és szabályokat!? Nincs az a körmönfont prókátor «odabent», aki úgy ösmerné ezeknek minden csinját - binját, mint mi, fiumei magyarság!

Két eszmének vagyunk hű szószólói. Fiume erkölcsi és anyagi haladásának és az alkotmányos jogok minél szélesebb körben való kiterjesztésének. Megtámolyodunk, megborzadva rettenünk tehát vissza, midőn az utcasarkon kifüggesztett névjegyzéket látjuk. A városi tanács szerint lakosságunk pusztul, kivesz. És pedig oly rohamosan, amilyenre példát nem tudunk. Az idén még 1904 férfi volt a városban, kiket a községi választói jog megilletett. A jövő évre már csak 1596-ot tudott a városi tanács összeírni. Háromszáznál kevesebb választó! Hiszen ez oly pusztulás, amely ellen országos rendszabályokat kell hozni! Nyilvánvaló, mert a választói jog az adófizetés kötelezettségén alapul. Vagyis 308-czal kevesebb élő adóalany találtatik most városunkban. A mult év óta ennyinek kellett vagy meghalnia, vagy innét elköltöznie, vagy anyagilag teljesen tönkremennie, hogy — megszünvén adót

szervezet, csinos külső, reményteli jövő. Vannak reményei?

— Nem sok.

— Tehát egyszerűen «reményteli jövő».

Francziország egyik legragyogóbb nevének viselője.

— Nagyon helyes. Hektor de Puysalé.

— Magával hozta a papírjait?

— Igen, tessék.

A fiatal gavallér elsárgult, régi okmányt vesz elő, amelyen hatalmas pecsét függ.

— Hm, báróság. II. Henrik korából.

Uraságod XII. Lajos királyig vezetheti vissza az eredetét. Hol vannak a birtokai?

— Kis kastély Perigordban.

— Gyönyörű erdő, izletes gesztenyék, pompás szarvasgomba.

— Ugy van.

A fiatal ember felemelkedik és pálczával csapkodja angol nadrágját.

— Mondjuk tehát, — folytatja az ügynök, — ön fiatal özvegyet, vagy gyermektelen árvát keres, aki kedvező vagyoni viszonyok közt van.

— Helyes.

— Uram, azt hiszem, megtaláltam máris azt, amit ön keres. Van a feljegyzeteim közt egy fiatal hölgy, akinek csupán az a kikötése, hogy őt csakis magáért szeressék.

— No, ha egyebet nem kíván . . .

— Most pedig, miután rendben vagyunk, tudomására kell adnom az ügynöki díjaim nagyságát: öt százalék a hozományból és 500 frank letét. Meg van ezzel elégedve?

A gavallér válasz helyett elegáns tárczát vett elő, kivett egy száz frankost és letette az asztalra:

— Tessék, egy kis előleg.

fizetni — elveszítette választó jogát! Az összes választók körülbelül hatodrészt teszi e szám. Hat év múlva — ha ez így folytatódik — 54 választó polgár lenne csak városunkban! Iszonyú!

De magunkhoz térünk a lesujtó csapástól és — bár a bölcs tanács hivatalos komolysága ellen egy pillanatra sem támad kétely bennünk — bővebb vizsgálódás tárgyává tesszük az elszomorító jelenséget. Előveszünk az idej névjegyzéket és egybevetjük a most elkészülttel. Aggódo genddal írjuk ki az egyes neveket, amelyek az ideiben igen, de a jövő évben már nincsenek benn. Nem találunk-e közöttük olyanokat, akikhez régi ösmeretség fűz?

Amint ezt cselekedjük, mind nagyobb elborzadás fog el. Hiszen a hiányzó nevek viselői mind olyanok, akik még néhány napja itt jártak közöttünk, akikkel tegnap még kezét szoritottunk!! Lehetetlen, hogy Adametz, Ambrózy, Árkossy, Báthory, Billitz, Biró, Blau, Blitz, Blüh, Bongyis, Büchler, Csiky, Csóka, Csapovits, Deisinger, Deutsch, Draganysz, Fazekas, Graber, Graf, Grélinger, Grossmann, Grünwald, Heimler, Hunszky, Horitzky, Jäger, Járjai, Kaiser, Kemény, Klein, Kovács, Kuranda, Lampel, László, Leitner, Lévai, Mattachich, Mattersdorfer, Mayländer, Mészáros, Milch, Molnár, Murai, Müller, Neugebauer-

Az ügynök a bankót mindkét oldalán figyelmesen vizsgálgatja, aztán az asztal fiókjába teszi azt, majd teláll és Hektort az ajtóig kíséri.

— Uram, megbizhat bennem, — mondja az ügynök. — Az ön sorsa a legjobb kezek közt van. Majd irok uraságodnak.

Hektor eltűnik, éppen olyan eleganciával, mint ahogy érkezett.

Alig távozott ő az egyik ajtón, a szoba másik ajtaján kiváló pompával öltözött, fiatal és szép hölgy lép be. Gesztenyeszinü haja a legcsábítóbb ragyogó szempárt árnyékolja be.

— Uram, — mondja a hölgy helyet foglalva, — egy kishirdetést szeretnék feladni.

Ezzel átnyújt egy írást, amelyet az ügynök figyelmesen elolvas:

Gazdag házasság.

Fiatal, árva özvegyasszony, akinek nagy vagyona van, fiatal es erőteljes uriemberhez feleségül menne, ha az illető rangbeli ur. Levelek és fényképek E. N. czimen a párisi főpostára.

— Madame, — szól az ügynök, — csekély fáradsággal megtalálom azt, akit ön keres. Több kiváló család sarjadéka van nálam előjegyezve s ezek bármelyike boldog lenne, ha ilyen elragadóan bájos hölgygyel oszthatná meg az életet.

— Uram, — feleli könnyedén elpirulva a hölgy, — én nemcsak boldog családi kört keosek, hanem főképen rangot, amely társadalmi pozíciót szerezne avagyonomnak.

— Madame, engedje meg, hogy az ügyfeleim közé telegeyem önt. A becses neve?

— Euphrasie Noel.

— Hány éves?

Neumann, Fáhoky, Pataky, Paul, Peterdi, Petheő, Petz, Polgár, Reich, Répás, Réti, Rosenberg, Schlesinger, Schneider, Schön, Schwartz, Somogyi, Spitzer, Steiner, Szabó, Szakál, Thurcsánszky, Tóth, Virág, Weisz, Wihrheim — csak nagyjából kaptuk ki a kihagyott nevek sorából ezeket — rövid egy-két nap alatt multak volna ki ez árnyékvilágból, vagy mentek volna tönkre!

Ime, konstatáljuk ezennel a nyilvánosság előtt is, hogy az előbb említettek közül egyetlen egy sem pusztult el. Itt élnek ma is közöttünk tiszteletben, közbecsülésben. Mindig növekvő tiszteletben és közbecsülésben, mert éveik javát eddig is, szellemi erejük összességét, osztatlan munkásságukat, mind e kikötőváros javának szentelték és szentelik. Többen közülök nagy intézetek élén száz és száz munkás kéznek, száz és száz fiumei családnak juttattak munkát és kenyeret, — amiért a fiumei városi tanács hivatalos elismerését akként rója le, hogy kihagyatja őket a községi választók névjegyzékéből!

Megtaláljuk a magyarozatát ez eljárásnak az egyik, igazán csak *hangadó*, de értelem nélkül hadonászó, olasz helyi lap közleményében. Küzdelemre szólítja a »fiumani«-kat a »stranieri«, idegenek ellen. Szégyennek, fájdalmas csapásnak, arczpíró megaláztatásnak mondja, dörögi, ha nem csak benszülött fiumeiek jutnának a képviselőtestületbe. A városi anyagi javak fölötti intézkedés joga kizárólag a benszülött fiumeieket illesse, akiknek féltékenyen kell őrizniök — intellektuális javaikat is!

Hát, kérjük szeretettel, ami azokat a városi anyagi javakat illeti, azokhoz tán mi is hozzájárultunk. Vagy tisztán benszülött fiumei polgárok városi és fogyasztási adói tartják fenn közintézményeinket? Vagy a mélyen tisztelt »benszülött« urak minket adófizető meghódolt-

(A hölgy elpirul.)

— Helyes, mondjuk 23 éves; ez megfelel, nemde? És a vagyána?

A hölgy gyorsan válaszol:

— 50.000 frank évjáradékot biztosító ingatlanok és állampapírok. Valamennyi szabályszerű ajándékozásból ered.

Az ügynök felpillant.

— Madame, az én czégemnél szokásos, hogy 10 százaléka a hozománynak és 500 frank óvadék engem illet.

Válasz helyett a hölgy csekk-könyvet vesz elő a zsebéből és arany írónnal kitölti a lapot, amelyet aztán kitép és átad az ügynöknek.

Az ügynök olyan alázatosan, tiszteletteljesen kíséri az ajtóig a hölgyet, hogy valósággal zavarba ejti a klienst.

— Bizzék bennem, madame, szerzek én önnek gyönyörű czimert, amelyet bearanyozhat. Majd levelet méltóztatik kapni tőlem.

Néhány nappal később Hektor de Puysalé és Euphrasie Noel levelet kapnak az ügynöktől. Az első levél így szól:

Sziveskedjék holnap délelőtt engem felkérésni. Megtaláltam a fiatal örökösöt.

A második pedig:

Méltóztatnék holnap d. e. 11 órakor pontosan meglátogatni; megtaláltam a czimerét, madame.

Euphrasie hevesebben érzi dobogni a szívét. Tehát teljesül leghőbb vágya

Hektor három pohár abszintet ivott: végre tehát gazdag lesz ismét.

*

A meghatározott órában mindketten megjelentek az ügynök irodájában s az ügynök, hátradőlve karosszékeiben, a házasságra gondolt, a mely mindhármukat boldoggá fogja tenni.

Hektor lehajtotta a fejét és a lovaglópálcájával csapkodta a nadrágját. Euphrasie féler-

jaiknak tartanak, avagy oly butáknak képzelnek, hogy erre a vonalra hagyjuk majd magunkat leszülyesztetni? Mert, instáljuk alásan: a »benszülött« fiumeiek intellektuális javaikra áhító — úgy tudjuk — egy sincs köztünk ide tolakodott és e várost halászfaluból magyar kikötővárossá fejlesztő »idegenek« között. Az van nekünk elég. De hogy a mi közpénzeink kezeléséből kizárjanak bennünket, hogy kitéssék eljenek abból a gyülekezetből, amelyben mi is a magyar kikötőváros javára akarunk dolgozni, azt nem lehet megengedni.

Undok játékot űznek a magyar honpolgárok legszentebb jogával, a választói joggal.

»Ő Felsége a Király nevében« állapította meg a magyar királyi közigazgatási bíróság, hogy azon fiumei lakosok, akiknek országgyűlési képviselő választói jogosultságuk nem vitás, a fiumeiközségi választók névjegyzékébe eo ipso fölveendők, mivel a fiumei községi választói jogosultságnak nem kelléke az, hogy az illető fiumei illetőségű is legyen.

Szomorú, hogy a magyar törvény érvényre juttatása ellen küzdenek a fiumeiek; még szomorubb, hogy a törvény hatályának éreztetéséhez bírói ítélethez kellett fordulniok itt élő honfitársainknak. De arra azután, hogy a törvényadta, bírói ítélettel Ő Felsége a Király nevében megállapított jogokat valamely hatóság merészkedjék konfiskálni, avagy azt csak megkísérelni is, — ennek az állapotnak jellemzésére nem találunk szavakat.

Ki állítja össze a választói névjegyzéket? A tanács közegéi, vagy valamely bizottság, — hamarjában nem tudjuk. Bárki is legyen, mindenestre felelősséggel tartozik mindenki, aki a jegyzék összeállításába befolyt. Mert nem lehet véletlen tévedés, — hiszen immár nem tudjuk, hányadik ízben próbálják meg! — a törvénynek és a legfelsőbb bírói határozat-

fordult s megőrizte arczán a fátyolt. Végre fel-emelte Hektor a szeméit és Euphrasie is beleegyezett abba, hogy reá nézzen és fellebbentse a fátyolát. Ebben a pillanatban kettős kiáltás hangzik el.

— Pamela!

— A parancsnok!

Minő találkozás... Régi ismerősök mind a ketten. Pamela egy penziótulajdonosnő leánya volt a Montmartre-utcában és elbajotta mosolyaival az idegeneket, akiket odacsábított a czéger: »Családi étkezés.«

Hanem esténként a table d'hôte átalakult kártyabarlanggá; Hektor volt az állítólagos parancsnok, az ügyes kártyás, aki a szép leány szeméitől elvakított játékosokat kifosztotta.

Rövid zavar után Pamela és a parancsnok hangosan felkaczagtak és barátságosan kezét fogtak egymással.

— Hát te vagy?

— Te?

Az ügynök elképedve nézett rájuk, mint olyan ember, aki a sült galambra várt és téglá esik a fejére.

A parancsnok végre is határozott, karját nyújtotta Pamélnak és vidáman az ajtó felé indult vele.

Hanem az ügynök dühösen utánuk rohant.

— Hát az én négyszáz frankom? — kérdezte a hamis bárót.

Hektor de Puysalé büszkén kiegyenesedett és a levegőt verte pálcájával, miközben azt felelte:

— Elnyerheti ma este a kártyaasztalon — ha szerencséje lesz.

Szólt és nevetve távozott, de még vissza kiáltotta ezt:

— Magával hozhat még egynehány ostobát!

nak ez a megsértése. Öntudatosan és czélatatosan törnek a nem benszülött fiumei polgárok jogai ellen. De nemcsak ezt teszik. Hivatalosan fitymálják hazánk törvényeit.

Vagy azt tételezzük fel, hogy a városi tanács urainak nincs fogalmuk a magyar törvényekről, halvány sejtelmük sincs arról, hogy az illetékes legfelsőbb forum — ismételjük — Ő Felsége a Király nevében mit rendelt el alig egy éve? Hát tegyük ezt föl és nem azt, hogy nem *akarják* tudni. Akkor azok az urak nem oda valók. Itt tudniok *kell* a magyar király által szentesített törvényeket. Itt ezek szerint a törvények szerint *kell* eljárniok. A magyar állam, a magyar kormány nem tűrhet törvényeinkkel ujjat húzó hatóságokat még akkor sem, ha azok Fiumében vannak és tudatlanságukkal mentetőznének.

Városunk magyarajku lakossága fölháborodással vési emlékébe az ellene legújabbank elkövetett jellemezhetetlen merényletet. A jogorvoslás utja, igaz, nyitva áll előttünk; rá lépünk és nem hagyjuk jogainkat. De nem hagyjuk azt sem, hogy a hozzájárulásainkkal fizetett, a mi adóinkból javadalmazott hivatali közegek paczkázzanak velünk, jogainkkal, Ő Felsége által is szentesített törvényeinkkel.

Mert nemcsak arról van szó, hogy az egyesek jogsérelmet szenvedtek. Hanem arról, hogy a magyar törvények uralma, a magyar állami fenhatóság kapott fricskát — a fiumei városi tanácstól.

Ezt nem tűrjük, nem szabad túrnunk. Kőbor kutyák vagyunk-e itt mi, fiumei magyarok, akiket oldalba rughat bármikor azért, mert dolgoztunk és dolgozunk e városért, ezért a magyar kikötővárosért, bárki is, akinek »érdeme«, hogy neki már az öregapja vándorolt be ide, mi magyar hazánk földjére?!

Vizsgálatot kérünk a bűnösök ellen és azok példás megbüntetését követeljük!

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hirek. —

A politikai helyzet.

A főváros hangulata.

Bisalom a kormánynak.

Budapest, nov 21. Tegnap délelőtt tartották meg a Vigadó nagytermében a fővárosi kerületek vezetői által összehívott nagy népgyűlést. A Vigadó nagyterme zsufolásig megtelt közönséggel. A gyűlésen **Kautz Gyula** elnökölt. Jelen volt az egész kormány a Bécsben időző **Hieronymí Károly** kivételével és számos szabadelvű képviselő. **Tisza István** gróf miniszterelnököt a terembe lépésekor élénk ovációkkal fogadták.

Kautz Gyula elnök megnyitó beszédében üdvözölte a megjelenteket, föltárta a politikai helyzetet és ennek kapcsán kijelentette, hogy a népgyűlés célja az, hogy a kormány iránt bizalmát és tetteiért helyeslését fejezze ki.

Császár Jenő, a VIII. kerületi szabadelvű párt elnöke, hasonló szellemben beszélt és határozati javaslatot terjesztett elő, mely szerint a népgyűlés bizalmát fejezi ki a szabadelvű párt vezére, **Tisza István** gróf miniszterelnök iránt és abbéli

reményének ad kifejezést, hogy megkezdett nehéz művét megnyugtató befejezésre juttatja.

A határozati javaslatot nagy éljenzéssel elfogadták.

Ezután Tisza István gróf miniszterelnök mondott hosszabb, nagyhatású beszédet, amelyben ismertette a helyzetet és felsorolta az okokat, amelyek őt a péntek esti eljárásra készítették. Hivatkozott az angol *Times* egy cikkére is és védelmezte a királyt, akinek személyét ilyen politikai küzdelmekbe bevonni nem szabad. Végül kijelentette, hogy a megkezdett uton, amelyet az ország érdekében levőnek tart, rendületlenül tovább fog haladni.

Erre Kautz Gyula elnök Tisza István gróf miniszterelnök éltetésével bezárta a gyűlést.

A szabadelvű párti választókból álló gyűlés általában élénken tüntetett Tisza István gróf mellett, csak egy-egy beférkőzött szocialista hallgatott itt-ott abczugkiáltásokat, de azokat hamarosan kiakolbólitották.

A Vigadó körül, míg a gyűlés odabenn folyt, nagy tömeg gyűlt össze, tulajdonrészt iparosokból és egyetemi hallgatókból, akik harsányan abczugolták Tisza István grófot és a kormányt s éltették Apponyi Albert grófot és Kossuth Ferenczet.

Nehogy a gyűlésből távozzék és a tüntetők között összeütközés támadjon, a rendőrség előbb szép szóval akarta megnyugtani és szétoszlásra bírni a tüntetőket, de ez nem sikerülvén, kivont karddal ment neki a tömegnek és úgy oszlatta szét őket.

Tüntetés Tisza István gróf ellen.

A gyűlés után Tisza István gróf miniszterelnök néhány kormánypárti képviselővel gyalog indult el a Vigadóból a Kristóf-tér felé. A miniszterelnököt több száz löny tömeg éktelen abczugolással követte és hólabdákat dobáltak feléje. Tisza István gróf földreszegzett tekintettel, a leghidegebb nyugalommal folytatta gyalogútját, mialatt a rendőrség igyekezett lehetőleg távartani tőle a tömeget. A miniszterelnök erre meghagyta, hogy nem óhajtja maga körül a rendőri kíséretet és egyedül kíván menni.

Tisza István gróf utközben betért a Teleki-palotába. Erre a palota körül nagyobb tömeg gyűlt össze és zajosan tüntetett a miniszterelnök ellen. A tüntetőket lovasrendőrség igyekezett szétoszlanni s a tömeg hosszú sort képezve, lassankint el is vonult és a Kossuth-nótát énekelve járta be az utcákat.

Tisza István gróf később a Teleki-palotából szintén gyalog ment a Degenfeld-palotába, hogy édes anyját meglátogassa.

A tüntetések folyamán több letartóztatás történt. A letartóztatottak nagyobb részt iparosok és egyetemi hallgatók voltak, akiket igazolás után a rendőrség szabadon bocsátott.

Az egyetemi ifjuság mozgalmá.

Budapest, nov. 21. Az egyetemi ifjuság ma délelőtt Wlassics Gyula és Sággy Gyula tanárok előadásain mind a

két tanárt lelkesen ünnepelte. Wlassics Gyula hallgatóihoz rövid beszédet intézett, amelyben többek közt kijelentette, hogy ha ebben az ovációban a tanár iránt való szeretet és ragaszkodás nyilvánul meg, úgy köszönettel veszi, de ha ez politikai magatartása mellett akar tüntetés lenni, megjegyzi, hogy ez nem az egyetem feladata. Kéri hallgatóit, hogy minden politikai tüntetéstől tartózkodjanak.

Az ifjuság ezután Nagy Ferencz tanárt várta, hogy őt is ovációban részesítse, de Nagy Ferencz ma délelőtt nem jelent meg az egyetemen.

Ezután tömegesen a műegyetemre ment az ifjuság s a műegyetemi hallgatókkal egyesülve, onnan a Nemzeti Kaszinó elé vonult s ott tüntetést rendezett, abczugolva Tisza István gróf miniszterelnököt és éltetve Andrássy Gyula grófot. A tüntetőket a rendőrség csakhamar szétoszlatta.

Az egyetem rektora bezáratta az aula kapuit és a fekete táblán értesítette az ifjuságot, hogy minden tüntetéstől tartózkodjék, mert ellenkező esetben a legszigorubb eljárást fogja alkalmazni.

Kilépések a szabadelvű pártból.

Budapest, nov. 21. Andrássy Gyula gróf, Andrássy Sándor gróf, Dessewffy Emil gróf és Semsey László országgyűlési képviselők bejelentették kilépésüket a szabadelvű pártból.

Szék Kálmán lemond a mandátumáról.

Budapest, nov. 21. A politikai események fejlődésében ma szünet állott be; mind a két részről a nemzet megnyilatkozását várják.

Megbízható forrásból jelentik, hogy Szék Kálmán a legközelebbi napokban választóihoz nyílt levelet fog intézni, a melyben bejelenti, hogy mandátumáról lemond, mert nagyobb közgazdasági tevékenységet akar kifejtteni s egy pénzintézet élére áll, amit nem tehetne, ha képviselői mandátumát megtartaná.

Bizalmatlanság Tisza és Perczel ellen.

Kolossvár, nov. 21. Az itteni függetlenségi pártok tegnap igen népes gyűlést tartottak, amelyen kifejezték bizalmatlanságukat Tisza István gróf miniszterelnök és Perczel Dezső képviselőházi elnök ellen.

Tisza István a királynál.

Budapest, nov. 21. A király ma délelőtt általános kihallgatást adott és Tisza István gróf miniszterelnököt még ma magánkihallgatáson fogadja.

Ellenzéki körökben azt híresztelik, hogy a király legközelebb több államférfit kihallgatáson fog fogadni, de a szabadelvű pártban erről mitsem tudnak.

Czirill nagyherceg Rómában.

Róma, nov. 21. Czirill orosz nagyherceg a milánó-firenzei gyorsvonattal tegnap ideérkezett. A nagyherceg teljes gyógyulásáig Olaszországban marad.

Forrongás Oroszországban.

Berlin, nov. 21. A *Schlesische Zeitung* egy magánlevelet közöl Szosnoviceből, melyben a szolgálatra behívott lengyel tartalékosok közötti agitációt írja le. A lengyelek az orosz tisztek és katonák jelenlétében *Éljen Kuroki! Éljen a mikádó!* kiáltásokban törnek ki. Az oroszok úgy tesznek, mintha ezt nem hallanák. A lakosság a tartalékosok pártján van s szóval és tettel az orosz katonaság ellen izgat. A katonaság és a lakosság között napirenden van a tettegesség. Az orosz katonák csak a puskatussal védekeznek, mert szigorúan megtiltották nekik, hogy löjjenek. A kormány ugyanis attól fél, hogy ha komoly összeütközésre kerül a sor és a katonaság lőfegyverét használja, úgy általános felkelés törhet ki. A mozgósítás teljesen szervezetlen.

A háború.

Sanghai, nov. 21. A japánok e hó 17-én Port Arturt újra hevesen ostromolták. Állítólag sikerült nekik a földalatti folyókat elfoglalni, amelyek néhány főakna felrobbantására szolgáltak volna.

Tokio, nov. 21. Port-Arturnál a japánok e hó 17-én több aknát felrobbantottak. A robbanás több erőd oldalfedezetét elpusztította és sok orosz gépágyut használhatatlanná tett.

Tokio, nov. 21. Hir szerint a japánok Port-Arturnál pénteken több aknát sikerrel felrobbantottak s a Lungsusang erőd elősánczeit elfoglalták.

Tokio, nov. 21. A Port Arturt ostromló hadsereg főhadiszállásáról azt jelentik, hogy a hajóágyúkkal való bombázás következtében a port-arturi arzenál mellett fekvő egyik lőporraktár felrobbant. Az erődök ellen a harc rendszeresen tovább folyik.

London, nov. 21. Tokióból jelentik: A mandzsuri főhadiszállás e hó 19-iki kelettel a következő táviratot küldte: A japánok Reijangtól keletre egy ellenséges gyalog csapatot bombáztak, amely lövészárkok készítésével volt elfoglalva és a szomszéd talvakban táborozó gyalogságot is visszavonulásra kényszerítették. A helyzetben egyébként semmitéle változás sem állott be.

Tokio, nov. 21. A Sahó mellett mindkét fél részéről igen élénk csapatomozgalom észlelhető, ami arra mutat, hogy nagy csata áll küszöbön. Az oroszok szinleges mozdulatainak nyilván az a célja, hogy a japánokat félrevezessék. Az orosz támadásokat a japánok visszaverték, de úgy látszik, hogy a japánok a kedvező helyzetet nem használták ki kellően. — A főhadiszállás tegnap Ojama tábornagtól e hó 18-iki kelettel a következő jelentést kapta: Ma hajnalban egy ellenséges gyalogsági csapat Hsinglungtun mellett támadást intézett ellenünk, de visszaverett. Ma reggel óta az ellenség a Sahopu mellől ágyuzza hadállásainkat, de nagyobb kárt még eddig nem okozott.

Mukden, nov. 21. A vasutvonalat Mukdentől keletre Fucsunig kiépítették. A szénbányák sok anyagot szolgáltatnak. Mindkét hadsereg hadállása a lehető legerősebb. A japán ütegek, melyek a

Putilov-dombokat ágyazzák, oly kitünően lőnek, hogy a dombot a szó szoros értelmében elárasztják lövedékekkel. Nehány tiszt, aki a jobbszárnyról érkezett ide, azt beszéli, hogy *ott a csata tegnap megkezdődött.*

Páris, nov. 21. Egy *Mukdenből* érkező távirat jelenti, hogy e hó 18-án éjjel az orosz balszárny ellen heves ágyuzás folyt, mely több óráig tartott. Másnap az ágyuzás megszakításokkal tovább folyt, ami azt bizonyítja, hogy *a japánok akciója mind a két szárnyon egyszerre kezdődött* és nem csupán a balszárnyon, mint eleinte hitték. Az oroszok általános támadásra vannak elkészülve.

Mukden, nov. 21. Itt kijelentik, hogy a balti-tengeri hajórajnak nincs mitől tartania, ha a japánok elfoglalják is Port Arturt, mert utjának célja Vladivosztok.

Kopenhága, nov. 21. Az orosz kiegészítő hajóraj tegnap délután 3 óra 30 perczkor a jütlandi part mellett haladt el északi irányban.

¶ Párbaj.

Toulon, nov. 21. Egy színelőadás alatt támadt. összeszólközés következtében tegnap egy itteni hírlapíró és *Buchbinder* Miksa volt osztrák tiszt kártpárbajt vívtak. A párbajban *Buchbinder* két *vágást* kapott.

Titokzatos gyilkosság.

Nürnberg, nov. 21. A Reiffisen-egyesület könyvvezetőjét tegnap egy vendéglőben *átvágott gégevel és betört fejjel holtan találták.* A könyvvezetőtől *háromezer márká készpénzt elraboltak.* Egy utazót feleségével együtt letartóztattak, mert őket gyanúsítják a rablógyilkosság elkövetésével.

Péksztrájk Velencében.

Velence, nov. 21. A pékek részleges sztrájkot hirdettek ki. A kimeneteket rendőrség, csendőrség és katonaság őrzi. A mesterek, kiknek az inasok segídenek, csak durvább minőségű kenyeret állítanak elő. Holnap a katonák fognak dolgozni.

KÜLÖNFÉLE.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk egyes példányai ezentúl mindig kaphatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva 6. szám* és a *Corsia Deák 34. szám* alatt levő dohánytőzsdében (a Hungária-szálló és a Csizmas-féle fióküzlet között.)

— **Vio Ferencz polgármester hazakerkezett.** Tegnap érkezett vissza Sziciliából a *Slavonia* hajóval *Vio Ferencz dr. polgármester,* aki körülbelül egy hónapot töltött Pármóban és Szicília más vidékein üdülés céljából. A polgármester a legjobban egészségben tért vissza.

— **Hajóstársaságok megegyezése.** A belügyminiszteriumban folyamatban volt tanácskozások, amelyek a magyar kormányknak a hajóstársaságok közt létrejött egyezményhez való hozzájárulását célozták, mint *Buda-pestről* jelentik nekünk, szombaton befejezték.

A megegyezés következtetéséppen *Liverpoolból* jelentik, hogy az atlanti-tengeri menetdíjak tekintetében változás állott be. Az odaváló hajóskörökben azt hiszik, hogy a társulatok a harmadosztályú viteldíjakat a nyugati vonalon rögtön fölemelik. Hir szerint Liverpoolban összegyűlnek a különböző társaságok képviselői és a Cunard Line képviselője is megjelenik a gyűlésen, amely a viteldíjak kérdésével fog foglalkozni.

Helytelen ellenben a fővárosi hírlapoknak az a híre, hogy a hamburg-amerikai hajóstársaság részéről alapított *Italia* olasz hajózási társulat, mely az Adria magyar tengerhajózási társaság földközi-tengeri vonalán versenyjáratot tartott fenn, a tengerhajós-társaságok tarifaharcának megszűnése következtében a földközi-tengeri versenyjáratot megszüntette. Ellenkezőleg, az *Italia* — hiteles forrásból nyert értesülésünk szerint — e járat számára régi hajói helyébe hat új, modern hajót épített, amelyek óránként 14 tengeri mérföldnyi gyorsasággal bírnak.

— **Halálozás.** *Fest* Aladárt, a magyar királyi főgimnázium érdemes igazgatóját súlyos csapás érte: leánya, *Matild,* tegnapelőtt meghalt. Temetése nagy részvét mellett ma délután ment végbe Voloszkában.

— **A Slavonia megérkezése.** Tegnap reggel 7 órakor érkezett New-Yorkból — a közbeeső kikötők érintésével — a Cunard hajózási-társaság *Slavonia* hajója kikötőnkbe. A *Slavonia* itt körülbelül 2000 kivándorlót fog felvenni, akikkel e hó 24-ikén New-Yorkba indul.

— **Amerikába szállítandó állati termékek egészségi bizonyítványai.** Az északamerikai Egyesült-Államokba szállítandó állati termékeket jövőben egészségi bizonyítványokkal kell ellátni. Ezeket a bizonyítványokat az Egyesült-Államok budapesti főkonzulával vagy annak *fiumei konzuli ügynökségével* kell hitelesíttetni. A hitelesítés díja egy dollár.

— **Uj tizkoronás bankjegyek** kerülnek rövid idő múlva forgalomba. A régiek már nagyon kopottak, sok is a mostohatestvérük, olyan, amely nem az állam nyomdájából került ki. Az új bankjegyek elegáns alakját dicsérik, amennyiben karcsúságra nézve a magyar-osztrák bankjegyek közt nincsen párjuk. Hosszú-kás alakuk, úgy hogy csak egyszer kell őket összehajítani, hogy kisebbszerű pénztárczában is elférjenek.

— **Hirtelen halál.** *Kurlnecker* Szidonia asszonynál, aki a Via dei Gelsi 24. száma alatt lakik, tegnapelőtt egy negyven év körüli, választékosan öltözött hölgy jelent meg és arra a kérdésre, hogy mit óhajt, azt felelte, hogy szobát akarna bérelni. *Kurlnecker*nek volt egy kiadó szobája, amely az ismeretlen nőnek megtetszett. Az idegen hölgy megegyezett a háziasszonnyal a lakbér iránt s aztán eltávozott. Aznap már nem jelent meg és csak tegnap délután 3 órakor tért vissza. Nagyon halvány volt és betegnek látszott. *Kurlnecker*nek köszöntésére nem válaszolt, hanem merően maga elé nézett és egyszerre holtan rogyott össze. Képzhető, mennyire megijedt az asszony, ki az esetről rögtön értesítette a rendőrséget. Nemsokára *Widmar* rendőr alparancsnok jelent meg *Fellouscheg* dr. rendőrorvossal. Az utóbbi már csak a szívszélütés következtében beállott halált konstatálhatta. Az elhunyt nő kilétét nem sikerült mindjárt megállapítani, minthogy semmiféle írást nem találtak nála. Később azonban kitudódott, hogy az Ospedale-téren lévő állami iskola szolgájanál egy bórondót helyezett el, melyben több levelet találtak, amelyek mind *Ertl* Katalin névre szólottak. A többi okmányokból azután megállapították, hogy *Ertl* Ka-

talán 44 éves és temesi születésű volt. A holttestet a törvény által előírt intézkedések megtörténte után a temető halottaskamrájába szállították, *Ertl* Katalin, a mint később kiderült, azért jött Fiuméba, hogy itt a Corso 12-dik számú ház első emeletén néhány nap mulva megnyíló kávéházban a pénztárosnői állást elfoglalja.

— **Uj magyar hajó.** Tegnap érkezett meg Triesztbe, mint onnan jelentik, a Magyarhorvát tengerhajózási részvénytársaság új hajója, a *Salona,* amely New-Castleban épült. A *Salona* a Trieszt és Cattaró közötti gyorsjáratot fogja ellátni.

— **A pisztolyal játszott.** *Maras* Antal 21 éves kereskedelmi ügynök tegnap este 8 óra felé Szusákon levő lakásán egy kis pisztolyal játszadozott, miközben az elszült és jobb kezének mutató ujján megsebesítette. A megsebesült embert a mentők részestítették az első segélyben.

— **A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetségének** igazgató-választmánya szombaton tartotta *Solymossy* Lajos báró országgyűlési képviselő elnöklété alatt rendes havi ülését. *Molnár* Lipót ügyvezető-igazgató a központi iroda jelentését előterjesztve, részletesen ismertette a borforgalom fejlesztését és a borértékesítés megkönnyítése érdekében szükséges további teendőket. A választmány elhatározta, hogy felír a kormányhoz egy Ausztriával együttesen és egyöntetűen életbeléptetendő műbortörvény mielőbbi meghozatala tárgyában, ugyszintén a *borfogyasztási adónak eltörlése* dolgában.

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

Lloyd szálloda. Cornegliano Sándor, Hoelnicke Ernő Trieszt. — Cveticanin Görgy Ogulin. — Frisch Soma, Mementini Ferencz Budapest. — Mikulcics B. Zágráb. — Weisz Emil, Pollák József Bécs. — Schaar Miksa Spalato. — Pfeffer Ernő Grác. — Marrini F. Lovrana.

De la Ville szálloda. Wodicka Rudolf Zágráb. — Berkovits Mór Berlin. — Schwarcz Márton Szatmár. — Bartha István Szeged. — Farkas István Budapest. — Lovriecen Jenő Bukarest.

Deák szálloda. Hart Arnold Galacz. — Spitz Márkus és neje Makó. — Cirilira A. Trieszt. — Schmidt János dr. Szent-Pétevár. — Göderlein Sándor Varsó. — Brilli L. Abbazia. — Guttmann Izidor Budapest. — Teosdale Vilmos Poprad. — Rizzi P. Bécs. — Nagy Jenő Károlyváros. — Schramm J. Orsova. — Herzig M. Bécs. — Adriányi Kornél és neje Bártfa.

Quarnero szálloda. Wurmbbrand H. Bécs. — Camerina Leona Velence. — Minach N. Voloszka. — Lecker Rudolf Trebinje. — Andabok Milán Druis. — Cernolatac Mirko Bécs. — Ivanaz N. K. Stari. — Spetz Ferencz Budapest. — Pollák Hugó Prága. — Tschurn Emil Laibach.

Kikötőnk forgalma.]

Erkezett:

November 20-án.

Solano, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1352, kapitány Saralegni, jött Rosarióból.
Slavonia, angol lobogó alatt, tonnatartalma 6725, kapitány Baar, jött New-Yorkból.
Mátyas király, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 944, kapitány Randich, jött Triesztből.
Báró Fejérváry, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 2466, kapitány Rumati, jött Triesztből.
Doris, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 2549, kapitány Cicereilo, jött Rosarióból.

November 21-én.

Ettore, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1194, kapitány Mareglia, jött Triesztből.
Persia, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 3779, kapitány Craglietto, jött Triesztből.
Kálmán király, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 1386, kapitány Sablich, jött Cardiffból.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

Tőzsdei árfolyamok.

Értéktőzsde.

(Zárulatok.)

1904.

november
19 21

Budapest. Aranyjár.

4%	K.	118.75	
Koronajár. 4%	"	98.10	
" 3 1/2	"	89.—	
Magyar földteherment.			
4%	"	98.—	
Horv. Szlavon	"	98.50	
Tisza-szab.	"	162.—	
Osztrák papírjár.	"	99.50	
" ezüst	"	100.—	
" arany	"	119.50	
" korona	"	99.75	
Osztrák-magyar bank	"	1630.—	
Magyar hitelbank	"	800.—	801.—
Osztrák hitelbank	"	673.25	675.—
Osztrák-magyar vasut	"	650.50	
100 márka	"	117.55	
London vista	"	239.42 1/2	
Páris "	"	95.25	
20 frankos arany	"	19.06	
100 lira (olasz)	"	95.27	
20 márka	"	23.50	

Bécs. Magyar hitelr. K.	800.—	801.—
Osztrák hitelr.	"	675.—
Rimamurányi	" 514.—	
Union-bank	" 555.—	
Magyar államvasut	" 650.25	650.25
Leszám. bank	" 468.50	
Jelzálogbank	" 530.—	
Adria	" 474.50	
Länderbank	" 466.60	
Lloyd	" 720.—	
Török sorsjegy	" 133.—	
Berlin. Osztrák hitelr.	" 211.40	211.90

Budapesti árutőzsde.

Buza április	" 10.19	10.11
" október	" 8.75	8.72
Rozs	" —	—
" április	" 7.93	7.91
Zab	" —	—
" április	" 7.14	7.11
Kukoricza október	" —	—
" május	" 7.53	7.50
Zsir	" 65.—	65.—
Szalonna	" 54.—	54.—

Newyorki gabonatőzsde.

(Sürgönyjegyzés).

Busa loco	Cent.	119 1/8	—
december	"	116 1/4	—
május	"	111 5/8	—
Tengeri	Cent.	57 3/8	—
december	"	51 1/2	—
május	"	—	—
Fuvardíj Liverpoolba pence	1.	—	—

Gyarmatárak.

Kávé.

Havre Santos good average:

December	Frank	44.—	—
Márczius	"	44.50	—
Május	"	45.—	—

Hamburg Santos good average:

December	Márka	36.—	36.50
Márczius	"	36.75	37.25
Május	"	37.25	37.75

Newyork:

Fair Rio loco	Cent.	6 3/16	—
November	"	6.55	—
Február	"	6.80	—

Cukor.

Prága frco Aussig kész . K.	82.25	32.40
" " " új	25.25	25.75
frco Prága raff.	—	—

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio“ könyvnyomdai műintézet.

Rituális, izléses és olcsó

magyar koszt kapható

Via del Móló 3. szám I. emelet **Unschuld főkantornál.** Ugyanott szépen butorozott szobák is kaphatók.

Nyomdász-inas

tisztességes szülők gyermeke, ki legalább két nyelven beszél, azonnali fizetéssel felvétetik az „Unio“ nyomdában
Adria-palota.

MAGYAROK OTTHONA!
Rosenthal Lipót -- Fiume
AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japan és kagyló áruk, bőrönd és utikosár raktár

10 KÉPES LEVELEZO-LAP 20 KRAJUZÁR

HIRDETÉSEK
felvételnek a kiadóhivatalban.

Reform a fűtés terén!
Brikett (Koczkaszén.)

100 drb finom angol szénből sajtolt brikett, házhoz szállítva kor. 1.50.
Kő- és pormentes. A darabszám első pillantásra konstatalható, tehát a vevő megrövidítése a mennyiségnél kizárva.

Megrendeléseket elfogad: **Rubel M., Corsia Deák; Miletic R., Mercato Coperto és Kralj A., Sušak.**

Telefon szám 443.

Első Fiumei Brikett-gyár

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, **FIUME** palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

SZÁLLIT

minden a nyomdászathba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISCE

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.

Chincaglierie

„IRIS“

Piazza Elisabetta 2. sz.

Moretti-, japán-
és kagyló áruk.Nagy választék bőr ezüst és
dizsmű árukban.

Olcsó szabott árak.

Kiadó lakás.

2 szobából és konyhából álló lakás a
Via della Caserma 5. sz. házban kiadó.
Felvilágosítást a ház tulajdonosnál: Özv.
Fuminénél.Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv.-társaság

FIUME.

VÉDJEJY.

Különlegesség

fénykeményítő
tábláscákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Valódi.

Valódi.

Amerikai czipők

urak és gyermekek részére csak
GEORGIJEVIC S.

elsőrangú czipőüzletében, Via Governo kaphatók.

Legnagyobb raktár pesti divat szerinti valamint francia és angol czipőkben
legfinomabb kivitelben és legolcsóbb árban.

Megrendelések és javítások eszközöltetnek.

A legszebb és leghasznosabb ajándékok.

Nagy raktár: Alpaca és Chinaezüstökben és Lámpákban.

Karlshádi és francia
porcellán
és üveg készletekben.Mindennemű üvegtáblák,
tűkrök és képekrettek
legolcsóbb árak mellett.Jacques Weiss veje: WEISZ SALAMON-nál.
FIUME. Az Adria-palotával szemben.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME - NEWYORK

közvetlen összeköttetés Ejszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona
országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

180 Korona

Legközelebbi gőzösök indulnak:

„Slavonia“ novemb. 24.én - „Pannonia“
deczemb. 8.án - „Carpathia“ deczemb. 22.énA fiumei kivándorlási iroda (Via Alessandrina) készséggel és
díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni
szándékosoknak szükségük van.